

Inventering av nyckelbiotoper
I
GRYTENOMRÅDET

Av
Jim Hellquist

Länsstyrelsen
Örebro län
Naturvård
Publikation nr 1997:14

GRYTENOMRÅDET

Nyckelbiotopsinventering av Grytenområdet i Laxå och Degerfors kommun

Innehåll:

1. Uppdrag, bakgrund och syfte	1
2. Tidigare utförda inventeringar och värderingar	1
3. Inventeringens omfattning, uppläggning och metodik	3
4. Översiktlig beskrivning av inventeringsområdets naturförhållanden	5
5. Kulturhistoria och markanvändningshistoria	6
6. Fauna och flora	8
7. Friluftsliv och tecken på slitage	8
8. Beståndsvis beskrivning av inventeringsområdet	9
9. Sammanfattande artlista av Grytenområdet	26
10. Översiktskarta	27
11. Inventeringsområdets och beståndens gränser	28
12. Detaljkarta med vissa arters förekomst	29
13. Källor och litteratur	30

1. UPPDRAG, BAKGRUND OCH SYFTE

Undertecknad fick i maj 1996, länsstyrelsens uppdrag att utföra en nyckelbiotopsinventering i Grytenområdet, ca 1,5 mil nordväst om Laxå. I skogarna kring Gryten finns två äldre domänreservat, Högeskogsmossen och Ersbackamossen. Dessa blev reservat 1947 respektive 1958. Efter samråd mellan naturvårdsverket och den nuvarande markägaren Assidomän, har länsstyrelsen fått möjlighet att ombilda dem till naturreservat. Inventeringens syfte var dels att inventera de blivande naturreservaten, men även gammelskogsbestånden mellan dessa (bla. Vargaberget), för att utröna möjligheterna att knyta samman objekten till ett framtida större reservat kring den vildmarksbetonade sjön Gryten. Inventeringen ska även ligga till grund för den skötselplan som ska antas för området.

2. TIDIGARE UTFÖRDA INVENTERINGAR OCH VÄRDERINGAR

Reservaten och enskilda bestånd kring sjön Gryten har beskrivits vid ett flertal tillfällen och sammanhang.

De tidigaste uppgifterna rör domänreservatsbildningen av Högeskogs stormosse, bla. en skrivelse till Kungliga domänstyrelsen (från dikningsledare B O Jungstedt 1947.12.02.):

”Myren är en ovanligt utpräglad stormosse, vars centrala delar består av ett högre mittparti med skoglös tuvmosse. Högmossranden upptages i allmänhet av mer eller mindre svagt sluttande tallbevuxna rismossar och mosseaktiga sumpskogar. Ytterst ha vi ett typiskt, ganska brett och mycket blött laggområde, här utpräglat som tämligen god starrmosse, vilket avgränsar högmossen mot fastmarken.”

Elva år senare blir den närliggande Ersbackamossen domänreservat. Ett utdrag ur ett protokoll rörande reservatsbildningen lyder följande (Kungliga domänstyrelsen den 27 november 1958):

”I skrivelse till Kungliga domänstyrelsen den 2 juni 1958 med yttrande av överjägmästaren den femte samma månad, har jägmästaren i Laxå revir angivit förslag till skyddande av Ersbackamossen med kringliggande fastmark, sammanlagt 3,7 ha av avdelning 434, 436 och 438 på 1948 års skogskarta över kronoparken Laxå skifte V. Området ligger efter södra kanten på sjön Gryten, vilket i sig själv är en typisk ödemarkssjö belägen på länsgränsen. Den är av urskogstyp med olikåldrig mest äldre tall, delvis mycket gammal. Terrängen utmärkes av fastmarksåsar med stora flyttblock och däremellan skogbeväxt mosse.”

Beståndet nordöst om Ersbackamossen (gränsar mot Hasselforsrågången), föreskrivs vid samma tillfälle att undantas från skogsbruk. Nämda bestånd beskrivs som följande:

”Området ligger i en kittelsvacka med mycket storblockig terräng. Beståndet utgöres av 60- till - 80 årig gran och björk med enstaka tall och har till synes icke övergått av någon avverkning utan är tätt slutet.”

**1974 Länsstyrelsen Översiktlig naturinventering av Laxå kommun.
”Högskogsmossen bör i sin helhet avsättas som naturreservat.”**

**1978 Backeus I mfl. Skyddsvärda myrar i Örebro län.
(Högskogs stormosse/Södra Åsmossen). ”De vidsträckta och rikt differentierade mossepartierna...överträffas i området endast av Skagershultmossen. Förekomsten av klockljung är ovanligt riklig. Myrliljan är endast känd från tre andra platser i länet”**

**1982 Naturvårdsverket Inventering av urskogsartade områden i Sverige.
Vargaberget upptas i värdeklass två ”Barrblandskog av frisk ristyp på delvis rikblockigmorän. Även torra och våta ristyper samt flera små myrar och sumpskog förekommer.
Området är otillgängligt och svårframkomligt. Urskogsvärden trots en viss kulturpåverkan”.**

**1982 Länsstyrelsen Fågelmyrar i Örebro Län.
Södra Åsmossen och Högskogs Stormosse bedöms höra till skyddsklass 2.**

**1984 Länsstyrelsen Naturvårdsöversikt i Örebro län.
Södra Åsmossen/Högskogs stormosse, Ersbackamossen och sjön Gryten finns beskrivan.**

1994 Naturvårdsverket Myrskyddsplan för Sverige.”Södra Åsmossen är ett högt klassat myrkomplex i region C med rikare vegetationstyper. Den sydvästra delen av myren ligger inom domänreservatet Högskogs stormosse.”

**1995 Länsstyrelsen Våtmarker i Örebro län.
Södra Åsmossen och Högskogs stormosse bedöms hålla höga ornitologiska och botaniska värden.**

3. INVENTERINGENS OMFATTNING, UPPLÄGGNING OCH METODIK

Inventeringen omfattar de gamla reservaten och skogsmiljön kring sjön Gryten. Fältarbetet genomfördes under några augustiveckor 1996. Tiden i fält var begränsad. Markägarna har välvilligt ställt beståndsuppgifter och kartor till inventeringens förfogande. Inventeringsarbetet har genomförts beståndsvis och redovisas text- och kartmässigt på ett liknande sätt. Bestånd med en hög ålder, avvikande trädslagsfördelning eller fuktighetsklass, prioriterades för ett fältbesök. Flera av de besökta bestånden kasserades dock efter besöket då skogen var alltför präglad av mänsklig omvårdnad, med få inslag och strukturer (livsmiljöer) för krävande skogsorganismer. Inventeringen omfattar lavar, tickor och kärlväxter som är upptagna i skogsvårdsstyrelsens signalartslista för nyckelbiotopsprojektet (1995), och arter som finns på artdatabankens sk. rödlistor över hotade arter. På grund av inventeringstidpunkten kan vissa av svamparterna vara ouppmärksammande. Svampåret 1996 var dessutom ovanligt magert.

Signalarterna är starkt knutna till skogsmiljöer med höga naturvärden. De är i regel beroende av substrat och mikromiljöer, som blir allt ovanligare i våra rationellt brukade skogar. Många signalarter påvisar stabilitet och lång skoglig kontinuitet. Dessa arter är svaga kolonisatörer och sprider sig långsamt. Andra är hänvisade till sena succesionsstadier i dynamiska skogsekosystem eller till miljöer med speciella hydrologiska- eller geologiska förhållanden. Signalarterna brukar indelas i tre olika grader beroende på användbarheten inom respektive region (Grytenområdet tillhör region D). Eftersom användbarhetsområdena omfattar stora regioner, blir det ett snittal och inget absolut värde för varje enskilt område inom sin region.

Användbarhetsvärden:

3 Mycket högt indikatorvärde, mycket bra signalart

2 Högt signalvärde, bra signalart

1 Visst indikatorvärde, mindre bra signalart

Frekvensangivelser:

0 Ej bedömd

1 Enstaka-sparsam

2 Tämligen allmän

3 Allmän-riklig

9 Spår

Hotarter Inhemska arter vars överlevnad i livskraftiga bestånd inte är säkrade på sikt. Naturvårdsverket fastställer officiella förteckningar (sk. rödlistor) över hotade arter. Listorna bygger på bedömningar, som gäller för Sverige i sin helhet. Hoten är för de flesta arter kopplad till mänsklig aktivitet som tex. skogsbruk, vilket utgör ett av de större hoten. Klassificeringen av arter till hotkategorier skall ej ses som något definitiva, upprättandet av rödlistor är ett sätt att översiktligt sammanfatta kunskapen om arters situation och ta fram ett verktyg som ett praktiskt hjälpmedel i naturvårdsarbetet.

0 Försvunna

Arter som försvunnit eller betraktas som försvunna som reproducerande populationer. Endast arter som försvunnit sedan 1850 har behandlats.

1 Akut hotade

Arter som löper risk att försvinna som reproducerande populationer inom en nära framtid, om inte hotfaktorerna undanröjs.

2 Sårbara

Arter vars överlevnad inte är säkerställd på längre sikt. Innefattar bla. arter med en allvarlig tillbakagång i numerär eller geografisk utbredning och som möjligen snart kan komma att behöva överföras till kategorin akut hotade.

3 Sällsynta

Arter som för närvarande inte är klassade som akut hotade eller sårbara, men som är i riskzonen på grund av en population, som har en liten storlek eller har en utbredning, som endera är mycket lokalt begränsad eller utglesad.

4 Hänsynkrävande

Arter som inte tillhör någon av ovanstående kategorier men som ändå kräver särskild hänsyn. Hit räknas arter, som fortfarande är mer eller mindre utbredda och med totalt sett stora populationer, men vars biotoper är hotade eller där tydliga populationsminskningar har observerats.

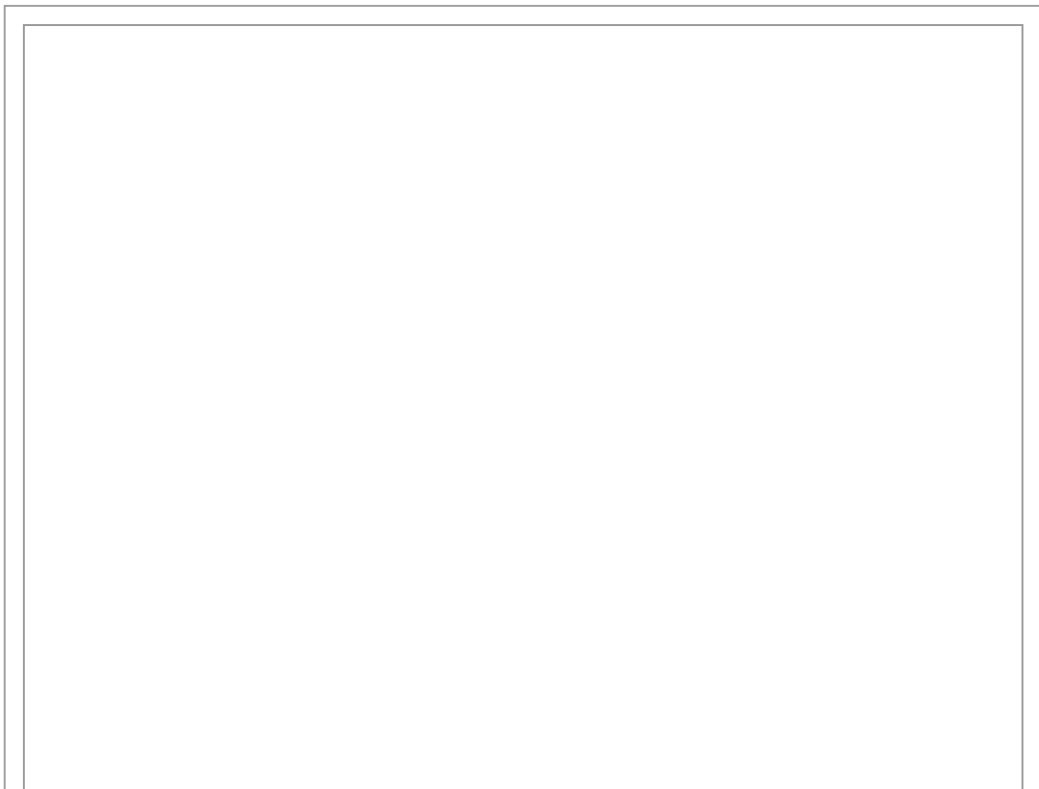
4. ÖVERSIKTLIG BESKRIVNING ÖVER INVENTERINGSOMR. NATURFÖRHÅLLANDEN

Grytenområdet utgör ett gränsland i flera bemärkelser. På en stenholme i sjön Gryten (Grytfoten) möts landskapen Västergötland, Närke och Värmland. Västgötasidan utgörs av Finnerödja socken, Närke delen av Ramunderboda socken och Värmlandsdelen av Nysunds socken. Administrativt sett tillhör området Örebro län.

Grytenområdet ingår i den naturgeografiska regionen nr 23, Tiveden- Tylöskogen-Kolmårdenregionen. Berggrunden utgörs i huvudsak av granit och grå gnejs. Några exakta värden för områdets klimatförhållanden finns ej. Den närliggande Tivedens nationalpark beräknas ha en årsmedelnederbörd på 700 mm, varav drygt en tredjedel faller som snö. Medeltemperaturen i januari uppgår till - 3 C grader. Julivädret har en medeltemperatur på + 15 till + 16 grader. Lokala avvikelser kan förekomma. Inom området råder inga dramatiska höjdskillnader. Sjön Gryten ligger på 139 m.ö.h. Det f.d bostället Högskog utgör den högsta punkten med 154, 24 m.ö.h. Den ställvis kullriga och storblockiga moränen gör terrängen småkuperad, framförallt i öster och nordöst. Iögonfallande är den stora mängd stenblock som sticker upp ur Grytens mörka vatten. Avrinningen sker i norr genom Grytebäcken.

Grytenområdet utgör en mosaikartad bildning av olika barrskogsmiljöer. I väster består området av stora våtmarker med en bård av omkringliggande sumpskogar och mindre ytor fastmarksskog. Det största myrkomplexet utgör Högskogs stormosse och Södra Åsmossen. Hela myrkomplexet är uppbyggt av mosstorv med två nord-sydliga rader av moränöar i den centrala och östra delen (fastmarksholmar).

I öster blir fastmarksskogen dominerande, ofta med myrdråg och mindre mossmarker insprängda. Barrskog av frisk ristyp och medelgod bonitet är en vanlig skogstyp på fastmarken i området. På de vida torvmarkerna breder en väldoftande skvattramtallsumpskog ut sig. Reslig granskog förekommer även bitvis på växtligare mark, bla. på den större av fastmarksholmarna i Södra Åsmossen.



5. KULTURHISTORIA OCH MARKANVÄNDNINGSHISTORIA

Skogstrakterna kring Laxå brukar historiskt betecknas som en sent koloniserad bruksbygd. Ännu i början på 1600- talet var denna skogsbygd glest befolkad. Tiveden började under 1580- talet koloniseras av inflyttade finnar. Osäkert är om skogarna kring Gryten berördes av finnkolonisationen. Vissa av de äldre torpställena har ev. ha upptagits av finska kolonistörer. Mot slutet av 1500- talet och under 1600- talets första hälft blir den bofasta befolkningen större, järnet börjar att bryta bygd. Vid mitten på 1600- talet skjuter järnhanteringen ordentlig fart. Nyckelpersoner i detta sammanhang är Anton och Anders von Boij, som med tiden blev ägare till ett stort antal masugnar och hammare i trakten. Tex. hade sonen Anton år 1695 sex masugnar och tio hammare i sin ägo.

Bergsbruket skattade skogarna på stora mängder virke i olika former, mest kolved, men även timmer för konstruktionsändamål och ved. Traktvis skogsbrist började med tiden befaras. Svedjebruket som praktiserades av människorna på skogen, tärde också på skogstillgången liksom delar av djurhållningen och den på trakten utbredda tjärbränningen. Ibland började skogen brinna, ofta från någon av alla eldar som pyrde i olika former, betingade av människan. Stora områden kunde brinna av. Trakthyggesbruket var i denna del av Bergslagen tidigt utbredd. I mitten på 1800- talet fanns på de flesta större markinnehav bestandsvisa kartor med olika huggningsklasser inlagda. Föryngringen gjordes under fröträd och med sådd. Under 1800- talet börjar skogen i större skala nyttjas för sågtimmer, då de första större sågverken börjar att tas i drift. Sågat virke börjar att säljas på export efter det att Göta kanals västgötadel öppnas 1832. Träkolsframställningen kom dock att vara verksam i Laxåskogarna ända fram till andra världskriget.

Grytenområdet var bruksskog i mer än 300 år. Detta har av naturliga skäl satt sina spår. Området har i omgångar mer eller mindre varit kalhugget. Enstaka äldre tallöverståndare som överlevt den långa bruksepoken, förekommer spritt, ofta i torvmark eller svårframkomligare terräng. I ett fåtal bestånd kan det ev. därav finnas någon form av trädkontinuitet. Kolbottnarna är många och av varierande åldrar. Träkolsframställningen har i området varit intensiv (även på fastmarksholmarna i våtmarken) och verksam ända in på 40- talet. Skorstenar från den sista miltypen går att finna på flera håll. Skorstensmilan introducerades av jägmästare Erik Lundgren på dåvarande Laxå revir 1936. Kolbottnar från sekelskiftet och tidigare är idag vanligtvis svåra att skönja. Det som avslöjar dem, är ofta en stenanhopning från kojugnen och gropar i marken från stybbtagningen. Flera äldre kolframställningsplatser finns i området.

Tallstubbar och lumptoppar från gamla plockhuggningar av talltimmer går fortfarande att beskåda på flera håll. De äldsta stubbarna är huggna med yxa. Hästvågar av varierande åldrar kan ibland skönjas i terrängen. Grytenområdet har under århundrandena varit brandfrekvent. Spåren från skogsbränder är många. Vissa stubbar har övervallningar efter fyra till fem bränder. Vilka bränder som är betingade av människan, kan man bara sia om. Hyggesbränningen ska som föryngringsmetod varit tidigt praktiserad i trakten.

Kungliga domänstyrelsen övertog Laxå bruks del av området år 1947. Hela Laxå bruks skogsinnehav köptes då för en summa av 18 miljoner. Domänstyrelsens rundlagda stämpelkrona går att finna igen på många levande tallöverståndare i området.

Högskog var det större av boställena i inventeringsområdets närhet. Högskog upptogs antagligen under 1600- talet och var ett hemman under Skagersholms bruk. Inbrukarna hade arbetsplikt i jordbruket på Skagersholm och skulle även kola ett antal milor varje år (1 till 3 st). Högskogborna nyttjade Högskogsmossen för slätter i generationer ända in i vårt sekel (därav Högskogs stormosse). På kartor från mitten av 1800- talet finns inte mindre än 12 st slätterlador utmärka på den rikare kärrmarken av Högskogs stormosse. Högskogborna hade både kor och hästar, vilket får anses som ett mått på ett relativt välmående. År 1893 köpte Kungliga domänstyrelsen Skagersholms bruks skogsinnehav för 300 000 riksdaler, i vilket Högskog ingick. Idag är där tomt på boningshus, då åskan har tagit det sista. Hamlade ädellövträd finns fortfarande att beskåda liksom en tjärgrav, som på senare år grävts fram av Finnerödja hembygdsförening.

Ett annat boställe som legat i omedelbar anslutning till inventeringsområdet är Svartkulan. Svartkulan är beläget i stenig terräng nordöst om Gryten. Här måste levnadsförhållandena varit knappa. Torpet anlades 1834 under Laxå bruk. Den 14 mars 1863 skrevs ett torparkontrakt med Carl Johan Jansson, vars efterföljande handling speglar dåtidens kärva torparliv ute i obygd. Den 13 februari 1864 rymde han från Svartkulan och torparkontraktet, med kreatur, bohag och familj. Han efterlystes snart av länsman.

EFTERLYSNING

Länsman efterlyser 28 årige torparen Carl Johan Jansson, som den 13 febr. d. år. rymde från Svartkulan. Han är 28 år och har svart hår. Hustrun 23 år, 2 barn.

Efterlysningen gav snart resultat då det visade sig att makarna slagit sig ner på Oesdals ägor norrut i Carlskoga, närmare bestämt torpet Örgifsmossen (i Kilsbergen). Sista brukaren av Svartkulan var skogsförmannen Johan Larsson, som år 1937 flyttade till pensionärshemmet vid Klockartorp.

6. FAUNA OCH FLORA

Området är mosaikartat med våtmarker, sjö och fastmarksskog om vartannat. Den mångformiga miljön skapar bla. goda förutsättningar för ett rikt fågelliv. Myrfågelfaunan är representerad med arter som orre, trana, ljungpipare, storspov, grönbena, gulärta och ängsbiplärka. Fiskgjuse kan ses ryttla över Gryten, där även ett sångsvan- och storlomspar sågs under inventeringen. Duvhök och ormvråk observerades vid flera tillfällen. Tjädern får i området anses ha en relativt god stam. Tuppar och höns med kycklingar stöttes vid ett flertal tillfällen. (Trots den regniga inledningen hade tjädern en god förnyringssommar 1996, vilket ev. kan ge en något överdimensionerad bild av tjäderpopulationens egentliga storlek i området).

Däggdjursfaunan var anonym under fältdagarna. Älg- och rådjursskador fanns i de flesta av de passerade tallplanteringarna. En (vad man vet) ensam varg är idag revirhävande i trakten. Grytenområdet besöks ofta av vargen och ligger antagligen centralt i dess revir. Lodjur har satt sina spårstämplor på Grytens is nu i vinter. Däggdjursfaunan är med undantag för vargen, antagligen representativ för trakten.

Floran har i Grytenområdet flera intressanta arter knutna till våtmarken, även till lite rikare förhållanden. Bla. förekommer klockljung (*Erica tetralix*), sumpnycklar (*Orchis traunsteineri*), brunag (*Rhynchospora fusca*), små- silesår (*Drosera intermedia*) samt myrlilja (*Narthecium ossifragum*).

7. FRILUFTSLIV OCH TECKEN PÅ SLITAGE

Grytenområdet har en vildmarksprägel med sina vidsträckta våtmarker och småbrutna landskap. Här går fortfarande få känslan av ursprunglighet, vilket i våra dagar börjar bli en ovanlighet. Vissa av de större stigarna är vältrampade då de används av lokalbefolkningen på besök i området. Gryten verkar vara en omtyckt fiskesjö, flera båtar finns förlagda längs stränderna. Flera aktiva jaktlag är verksamma i området. En timrad jaktkoja står vid Grytens västra strand. Vid Södra Åsmossens nordöstra del har någon byggt en orrkoja. Myrmarkernas guld hjortronen, förekom relativt rikligt under fältarbetet. Bärplockare lös dock med sin frånvaro. Spåren efter kaffeeldar är få. Något tecken på slitage sågs ej under inventeringsdagarna. Fiskarna vid Gryten och jakträttsinnehavarna är antagligen dem som nyttjar området mest ur rekreationssynpunkt.

8. BESTÅNDSVIS BESKRIVNING AV INVENTERINGSOMRÅDET

1. Bestånd 2980 (Vargaberget) 104 år T21 32,6 Ha Gödslat 1974

BESKRIVNING SKOGSTILLSTÅND = 100- årig barrblandskog. Tallen är på stora ytor det dominerande trädslaget, vid djupare jordmån förekommer även frisk granskog. Äldre lövträd förekommer sporadiskt, ofta i anslutning till blockanhopningar. Terrängen har en varierande karaktär. Stora ytor är ganska flacka med ibland steniga åsryggar, insprängda surdråg och sumpskogsavsnitt. Beståndet är präglad utav olika former av skogsbruk och ger på många håll ett relativt homogent intryck. Trädskiktet är likåldrigt och tillgången på död ved liten. Grova tallstubbar från en äldre plockhuggning syns fortfarande på enstaka platser. Fem kolbottnar med intakta kojugnar sågs under fältbesöket. Kolbottnarna är välanvända och har varit i bruk fram till åren runt andra världskriget. Kolningens intensitet samt en senare gjord gallring i grandominerade partier förklarar det nuvarande skogstillståndet. Tallstubbar med spår av forna skogsbränder förekommer ibland i de magrare partierna. Beståndet är med sin mosaikartade karaktär en fin trivselmiljö för områdets tjädrar och har sammantaget med omkringliggande äldre skog förutsättningar att kunna hysa en livskraftig population av dessa.

LAVAR

Alectoria sarmentosa	Garnlav S2 1	På en döende tall.
Arthonia leucopellea	Kattfotslav	S3 1 På ett par granar.
Hypogymnia vittata	Skuggblåslav	S3 1 På ett stenblock.
Lecanactis abietina	Gammelgranlav	S1 2 Granar i fuktigare partier.
Shaerophorus globosus	Koralllav	S3 1 På ett stenblock.

SVAMPAR

Phellinus viticola	Vedticka	S2 1 Granlågor i den östra delen.
--------------------	----------	-----------------------------------

KÄRLVÄXTER

Dactylorhiza maculata	Jungfru Marie nycklar	S1 1 Sumpskog.
-----------------------	-----------------------	----------------

FÅGLAR

Dryocopus martius	Spillkråka	H4 9 Födosök på tallar och granar.
-------------------	------------	------------------------------------

2. Bestånd 2950 99 år T12 1,3 Ha Gödslat 1974 (Norr om Gryten)

BESKRIVNING SKOGSTILLSTÅND = 100- årig tallsumpskog av skvattramtyp. Ger ett genomhugget, homogent intryck. Omges av hyggesmark.

3. Bestånd 2930 141 år T11 3,6 Ha (Nv. om Gryten)

BESTÅND SKOGSTILLSTÅND = 140- årig tallsumpskog av skvattramtyp. Har ett mindre inslag av torrakor. Trädskiktet är likåldrigt. Beståndet kantas i väster av ett hygge.

LAVAR

Bryoria furcellata	Nästlav	S3 1	En tall.
Calicium parvum	Liten spiklav	S3 1	En tall.
Hypogymnia farinacea	Grynig blåslav	S1 2	Tallar.

4. Bestånd 2920 **75 år T23 2,1 Ha**

BESKRIVNING SKOGSTILLSTÅND = Likåldrig 75- årig ogallrad barrskog.

5. Bestånd 2840 **89 år T23 1,9 Ha** **(Minsta fastmarksholmen)**

BESKRIVNING SKOGSTILLSTÅND = Fastmarksholme med 90- årig gles tallskog. Har ett mindre inslag av torrtallar och tallågor. Flera av tallarna har torra toppar efter törskateangrepp. Spår av forna skogsbränder syns på ett par tallstubbar.

LAVAR

Hypogymnia farinacea	Grynig blåslav	S1 1	Tallar.
----------------------	----------------	------	---------

6. Bestånd 2840 **89 år T23 1,9 Ha** **(Största fastmarksholmen)**

BESKRIVNING SKOGSTILLSTÅND = 90- årig talldominerad skog, präglad av äldre skogliga aktiviteter. Rester efter någon typ av ugn finns på holmen (idag en stenhög). I anslutning till stenhögen finns ett handgrävt tre meter långt dike. Är eventuellt en gammal tjärgrav ? Tallstubbar och bortsågade sprötkvistar kan stödja denna teori. Död ved förekommer som ett fåtal tallågor och torrtallar. Brandljud finns på enstaka tallstubbar.

LAVAR

Hypogymnia farinacea	Grynig blåslav	S1 1	På en tall.
----------------------	----------------	------	-------------

KÄRLVÄXTER

Dactylorhiza maculata	Jungfru Marie nycklar	S1 1	Vid mosskanten.
-----------------------	-----------------------	------	-----------------

7. Bestånd 2830 **105 år T13 5,1 Ha** **(Södra Åsmossens n:a del)**

BESKRIVNING SKOGSTILLSTÅND = 105- årig gles tallskog, med ett mindre inslag av gran och björk. Är tidigare plockvis genomhugget. Flera av tallarna har torra toppar efter törskateangrepp. Död ved förekommer som torrtallar, tallågor och högstubbar av björk.

LAVAR

Hypogymnia farinacea	Grynig blåslav	S1 1	Tallar.
----------------------	----------------	------	---------

8. Bestånd 2700 **37 år T24 6,7 Ha** **(Del närmast mossen)**

BESKRIVNING SKOGSTILLSTÅND = Ordinär gallrad produktionsskog. Fuktigare partier närmast mossen är lämnade och utgörs av bland - och tallsumpskog.

KÄRLVÄXTER

Dactylorhiza maculata Jungfru Marie nycklar S1 2 I sumpskogen.

FÅGLAR

Dryocopus martius Spillkråka H4 9 Födosök på tall.

9. Bestånd 5690 91 år T14 1,1 Ha (Del närmast mossen) Bestånd 5720 25 år T24 1,55 Ha

BESKRIVNING SKOGSTILLSTÅND = Sumpskogsbård av 90- årig blandsumpskog, med ett mindre inslag av tall- och björkhögstubbar, vissa med bohål. Södra delen (Yttersta delen av bestånd 5720) består av tallsumpskog. Ett handgrävt äldre dike sträcker där ut i Södra Åsmossen. Innanförliggande fastmark utgörs av ungskogar.

LAVAR

Hypogymnia farinacea Grynig blåslav S1 1 På en tall.

10. Bestånd 2770 140 år T12 till G30 6,2 Ha (Norra holmen)

BESKRIVNING SKOGSTILLSTÅND = 50- årig ogallrad tallskog med äldre tallöverståndare. Enstaka torrakor förekommer. Tallstubbar finns kvar efter en gammal plockhuggning.

FÅGLAR

Dryocopus martius Spillkråka H4 9 Födosök på en tall.

11. Bestånd 2770 140 år T12 till G30 6,2 Ha (Mellersta holmen)

BESKRIVNING SKOGSTILLSTÅND = Grandominerad skog i varierande ålder, med äldre tallöverståndare. Det grandominerade partiet är uppkommet efter en slutavverkning för 80 till 90 år sedan. Delar av virkesuttaget kolades på plats. En välbevarad kojugn finns i anslutning till kolbotten. Nuvarande trädsnittet ger ett ogallrat intryck. Självgallringsfrekvensen är hög och tillgången på granlågor i olika nedbrytningsstadier är därav ganska riklig. Luckor efter barkborreangrepp förekommer på flera ställen, där granarna idag mestadels uppträder som lågor. Lövträd finns i mindre mängd. Flera tallstubbar har spår efter bränder som en gång i tiden dragit fram över holmen.

LAVAR

Hypogymnia farinacea Grynig blåslav S1 1 Tallar i mosskanten.
Lecanactis abietina Gammelgranlav S1 1 Granar i den centrala delen.

KÄRLVÄXTER

Dactylorhiza maculata Jungfru Marie nycklar S1 1 Omgivande sumpskog.

FÅGLAR

Dryocopus martius Spillkråka H4 9 Födosök på en tall.

12. Bestånd 2770 140 år T12 till G30 6,2 Ha (Södra holmen)

BESKRIVNING SKOGSTILLSTÅND = Impedimentartad 120- till 150- årig tallskog. Död ved förekommer som tallågor och torrakor. Enstaka tallstubbar har spår efter brand.

LAVAR

Calicium parvum Liten spiklav S3 1 På en tall.
Hypogymnia farinacea Grynig blåslav S1 1 Tallar.

FÅGLAR

Dryocopus martius Spillkråka H4 9 Födosök på en tall.

13. Bestånd 17-51 128 år T20 3,9 Ha (Högsogs stormosse reservatet)

BESKRIVNING SKOGSTILLSTÅND = Mindre fastmarksholme med gammal senvuxen barrskog. Lövträd förekommer sporadiskt. Död ved finns i mindre mängd.

LAVAR

Hypogymnia farinacea Grynig blåslav S1 1 På en tall.

KÄRLVÄXTER

Dactylorhiza maculata Jungfru Marie nycklar S1 1 Vid en sumpskogskant.

14. Bestånd 17-51 128 år T20 3,9 Ha (Högsogs stormosse reservatet)

BESKRIVNING SKOGSTILLSTÅND = Kvarlämnad sumpskogsbård mot mossen av varierande bredd. Utgörs av blandsumpskog i 130- årsåldern. Angränsande fastmark består av olika skötseltyper brukade med ordinära skötselmetoder.

LAVAR

Hypogymnia farinacea Grynig blåslav S1 1 Tallar.
Lecanactis abientina Gammelgranlav S1 1 På ett par granar.

15. Bestånd 17-51 128 år T20 3,9 Ha (Högsogs stormosse reservatet)

BESKRIVNING SKOGSTILLSTÅND = Tallsumpskog av skvattramtyp. Har ett tydligt inslag av senvuxna äldre tallar och torrakor av olika dimensioner, vissa med bohål. En tall med en brösthöjdsdiameter på 36 cm borrades och var kring 350 år gammal. Spår av bränder förekommer på flera tallstubbar, och även på en levande tall.

LAVAR

Alectoria sarmentosa	Garnlav	S2 1	På en tall.
Calicium parvum	Liten spiklav	S3 1	På en tall.
Hypogymnia farinacea	Grynig blåslav	S1 1	Tallar.

FÅGLAR

Dryocopus martius	Spillkråka	H4 9	Födosök på en tall.
-------------------	------------	------	---------------------

16. Bestånd 17-51 128 år T20 3,9 Ha (Högskogs stormosse reservatet)

BESKRIVNING SKOGSTILLSTÅND = Tallsumpskog av skvattramtyp, med inslag av torrare mark. Äldre tallöverståndare förekommer med flera exemplar. Flera av dem har bohål i stammen av spillkråka. De äldsta tallarna har gamla stämplingsbläckor med en kronstämpel inslagen (Domänstyrelsen). En av de grövre tallarna har en brösthöjdsdiameter på 45 cm och hade 270 årsringar på borrprovet. Cirka åtta centimeter fattades in till kärnan. Ett mindre risbo finns i toppen på en torraka.

LAVAR

Alectoria sarmentosa	Garnlav	S2 1	På en tall.
Calicium parvum	Liten spiklav	S3 1	På en tall.
Hypogymnia farinacea	Grynig blåslav	S1 1	Tallar.

FÅGLAR

Dryocopus martius	Spillkråka	H4 9	Födosök på tall.
-------------------	------------	------	------------------

17. Bestånd 17-51 128 år T20 3,9 Ha (Högskogs stormosse reservatet)

BESKRIVNING SKOGSTILLSTÅND = Fastmarksholme med ett talldominerat, luckigt trädskikt. Talllågor och torrallar förekommer sparsamt. En knappt skönjbar, äldre kolbotten och en ihoprasad kojugn finns att beskåda i den södra delen. Spår av brand går att hitta igen på flera tallstubbar.

LAVAR

Calicium parvum	Liten spiklav	S3 1	På en tall.
Hypogymnia farinacea	Grynig blåslav	S1 1	Tallar.

FÅGLAR

Dryocopus martius	Spillkråka	H4 9	Födosök.
-------------------	------------	------	----------

18. Bestånd 17-51 **128 år T20 3,9 Ha** **(Högskogs stormosse reservatet)**

BESKRIVNING SKOGSTILLSTÅND = Luckig tallsumpskog av skvattramtyp.
Vindexponerat då ett hygge ansluter i väster.

LAVAR

Hypogymnia farinacea Grynig blåslav S1 1 Tallar.

19. Bestånd 43-51 **118 år T25 2,8 Ha** **(Högskogs stormosse reservatet)**

BESKRIVNING SKOGSTILLSTÅND = 120- årig barrskog med ett litet inslag av lövträd.
Skogen är präglad av äldre skötselmetoder. Östra delen består av en kvarlämnad
timmerställning med undertryckta granar. Tallågor i form av vindfällan förekommer från flera
olika stormfällningar. Ett surdrag löper efter södra kanten mot reservatsgränsen. Spår av forna
skogsbränder finns på enstaka tallstubbar.

LAVAR

Alectoria sarmentosa Garnlav S2 1 På en tall.
Bryoria furcellata Nästlav S3 1 På en tall.
Hypogymnia farinacea Grynig blåslav S1 2 Tallar.
Lecanactis abietina Gammelgranlav S1 2 Granar i surdrag.

SVAMPAR

Phellinus pini Tallticka S3 1 På en äldre tall i mosskanten.

KÄRLVÄXTER

Dactylorhiza maculata Jungfru Marie nycklar S1 1 Surdrag.

FÅGLAR

Dryocopus martius Spillkråka H4 9 Födosök på en gran.
Tetrao urogallus Tjäder H4 1 En tupp stöttes upp.

20. Finns ej med i bestandsregistret. **(Högskogs stormosse reservatet)**

BESKRIVNING SKOGSTILLSTÅND = Fastmarksholmar i mossen. Norra reservatsgränsen
sträcker sig över den norra holmen. Trädsiktet är talldominerat med en
mindre andel död ved som tallågor och torrakor. Holmarna har varit föremål för skogsbruk
längre tillbaka. Stubbar och stämplingsbläckor på äldre tallar vittnar om detta . I
stämplingsbläckan finns ibland domänstyrelsens kronmärke inslaget. En ihålig och nyligen
död tall (60 cm i brösthöjd) står i den norra delen och är minst 300 år gammal. Brandstubbar
förekommer glest.

LAVAR

Bryoria furcellata Nästlav S3 1 På en tall.

Hypogymnia farinacea Grynig blåslav S1 1 Tallar.

FÅGLAR

Dryocopus martius Spillkråka H4 9 Födosök på en döende tall.

21. Bestånd 51-51 102 år 1 Ha (Högskogs stormosse reservatet)

BESKRIVNING SKOGSTILLSTÅND = Luckig talldominerad skog, med ett mindre inslag av torrakor och tallågor. Bohål finns i en torraka. Brandljud på tallstubbar vittnar om att holmen har en brandhistorik.

LAVAR

Alectoria sarmentosa Garnlav S2 1 På en tall.
Hypogymnia farinacea Grynig blåslav S1 1 På en tall.

FÅGLAR

Dryocopus martius Spillkråka H4 9 Bohål.

22. Bestånd 51-51 102 år 1 Ha (Högskogs stormosse reservatet)

BESKRIVNING SKOGSTILLSTÅND = Liten fastmarksholme med ett tydligt inslag av senvuxna gammeltallar. En av tallarna med en brösthöjdsdiameter på 50 cm borrades och var 340 år gammal, med ungefär nio centimeter kvar till kärnan. Fastmarksholmen har ett utsatt läge för väder och vind då hyggesmark angränsar i söder.

LAVAR

Hypogymnia farinacea Grynig blåslav S1 1 Tallar.

FÅGLAR

Dryocopus martius Spillkråka H4 9 Födosök på en tall.

23. Bestånd 54-51 101 år G25 3,9 Ha (Högskogs stormosse reservatet)

BESKRIVNING SKOGSTILLSTÅND = 100- årig barrskog, påverkad i varierande grad utav olika former av skogsbruk. Enstaka stubbar från plockhugningens dagar syns fortfarande liksom mer allmänt förekommande stubbar från en senare gallringsliknande åtgärd. Tillgången på död ved är liten och trädsiktet är i huvudsak likåldrigt. I fuktigare svackor finns ett inslag av björk och senvuxna barrträd. Spår efter olika bränder går att finna igen på flera tallstubbar i beståndet.

LAVAR

Alectoria sarmentosa Garnlav S2 1 På en tall.
Hypogymnia farinacea Grynig blåslav S1 1 Tallar.

Lecanactis abietina Gammelgranlav S1 2 På granar i fuktigare partier.

KÄRLVÄXTER

Dactylorhiza maculata Jungfru Marie nycklar S1 1 I ett fuktstråk.

FÅGLAR

Dryocopus martius Spillkråka H4 9 Födosök på en gran.

24. Bestånd 56 97 år T18 TORVMARK 2,1 Ha (Grytens nordvästra kant) 41.4

BESKRIVNING SKOGSTILLSTÅND = 100- årig talldominerad skog på torvmark. Har en liten andel död ved och lövträd. Beståndet är längre tillbaks genomhugget och ger ett likåldrigt intryck, sånär som på ett mindre antal tallöverståndare på åsarna vid sjökanten. Tallöverståndarna är i 150- till 200- årsåldern. Spår av bränder syns här och var på gamla tallstubbar.

LAVAR

Hypogymnia farinacea Grynig blåslav S1 1 På tallar.
Lecanactis abietina Gammelgranlav S1 1 På en gran.

FÅGLAR

Dryocopus martius Spillkråka H4 9 Födosök på en gran.

25. Bestånd 58 100 år T16 1,4 ha (Grytens nordv. kant) 41.4

BESKRIVNING SKOGSTILLSTÅND = Udde i Gryten med 100- årig gles tallskog. Västra delen av beståndet kan klassificeras som tallsumpskog. Udden har tidigare varit föremål för en gallringsliknande åtgärd.

LAVAR

Alectoria sarmentosa Garnlav S2 1 På en tall.
Hypogymnia farinacea Grynig blåslav S1 1 På en tall.

26. Bestånd 60 Kvarlämnad hänsynsyta (Grytens västra kant) 41.1

BESKRIVNING SKOGSTILLSTÅND = Udde med 100- årig barrskog präglad av äldre skötselåtgärder. Kvarlämnad som hänsynsyta vid en nyligen genomförd slutavverkning, ungefär 2 ha stor. En kolbotten finns på den anslutande hyggesmarken (skorstensmila). Tallstubbar med brandljud förekommer glest, den grövsta med en diameter av 50 cm.

LAVAR

Hypogymnia farinacea Grynig blåslav S1 1 Tallar.

FÅGLAR

Dryocopus martius Spillkråka H4 9 Födosök.

27. Bestånd 64 102 år T15 TORVMARK 3,7 Ha (Grytens sydv. kant)
41.4

BESKRIVNING SKOGSTILLSTÅND = 100- årig blandsumpskog med riklig tillgång på död ved. Alar förekommer med enstaka exemplar, vissa på socklar.

LAVAR

Alectoria sarmentosa Garnlav S2 1 På en björk.
Hypogymnia farinacea Grynig blåslav S1 1 Tallar.
Lecanactis abietina Gammelgranlav S1 1 På granar och en al.

KÄRLVÄXTER

Dactylorhiza maculata Jungfru Marie nycklar S1 2 I fuktigare partier.

FÅGLAR

Dryocopus martius Spillkråka H4 9 Födosök.

Ettan. 117 år T23 0,7 Ha

BESKRIVNING SKOGSTILLSTÅND = Fastmarksholme i sumpskogen med 120- årig barrskog påtagligt påverkad av äldre skötselåtgärder. Flera kolbottnar finns i de anslutande bestånden. Skogen ger ett likåldrigt intryck och har bristfällig tillgång på död ved.

28. Bestånd 119 92år G25 ca 1 Ha (Södra änden på Gryten)
42.3

BESKRIVNING SKOGSTILLSTÅND = Kvarvarande delen av beståndet utgörs av en lämnad hänsynsyta mot sjön, cirka en hektar stor. Ytan är bevuxen med 90- årig barrskog och har omväxlande sumpskogspartier. Stubbar efter en äldre gallring går att finna här och var. Tillgången på död ved är liten. Fina tallstubbar med brandljud förekommer. Delar av beståndet är inägomark på en karta från 1800 talets mitt. Två stycken slätterlador finns markerade vid vid Sjökarrets kanter.

LAVAR

Alectoria sarmentosa	Garnlav S2 1	På en tall.
Hypogymnia farinacea	Grynig blåslav	S1 1 Tallar.
Lecanactis abietina	Gammelgranlav	S1 2 Granar.

KÄRLVÄXTER

Dactylorhiza maculata	Jungfru Marie nycklar	S1 1 Sumpskog.
-----------------------	-----------------------	----------------

FÅGLAR

Dryocopus martius	Spillkråka	H4 9 Födosök på en gran.
-------------------	------------	--------------------------

29. Bestånd 124 **87 år T24 5 Ha** **(Östra kanten av Gryten)**
41.3

BESKRIVNING SKOGSTILLSTÅND = 90- årig tvåskiktad barrskog. Granen står ofta undertryckt äldre tallar, ett utseende av en äldre skötselåtgärd. Stubbar, hästvagar liksom kvarglömnda massavedhögar påminner även om de tidigare aktiviteterna. Närmast sjön har beståndet en mer luckigare karaktär med tallöverståndare i 150- till 200- årsåldern, och övergår i den nordväst till sumpskog. Död ved förekommer mestadels som enstaka tallågor och någon torraka. Brandljud finns på ett fåtal tallstubbar. Beståndets tvåskiktade och varierade utseende är en fin trivselsmiljö för områdets tjädtrar.

LAVAR

Arthonia leucopellea	Kattfotslav	S3 1 På en gran i södra delen.
Hypogymnia farinacea	Grynig blåslav	S1 1 Tallar.
Lecanactis abietina	Gammelgranlav	S1 1 Granar.

SVAMPAR

Phellinus viticola	Vedticka	S2 1 På en granlåga.
--------------------	----------	----------------------

KÄRLVÄXTER

Dactylorhiza maculata	Jungfru Marie nycklar	S1 1 I fuktigare partier.
-----------------------	-----------------------	---------------------------

FÅGLAR

Dryocopus martius	Spillkråka	H4 9 Födosök.
Picoides tridactylus	Tretåig hackspett	H4 9 Äldre ringbarkningar på tallar.

30. Bestånd 125
41.1

128 år T19 10,8 Ha

(Öster om Gryten)

BESKRIVNING SKOGSTILLSTÅND = 130- årig barrblandskog av varierande växtlighet. Terrängen är småkuperad och bitvis små- till storblockig. Ett talldominerat trädskickt breder ut sig på åsarna, medan de lägre och fuktigare partierna har ett större inslag av gran och björk. Beståndet är märkbart påverkat utav äldre skogsbruksformer. Stubbar och lumptoppar från en gammal plockhuggning går att hitta igen på flera håll liksom stubbar efter ett senare virkesuttag. En hästväg löper igenom beståndet. Två äldre och knappt skönjbara kolbottnar med ihoprasade kojugnar finns att beskåda i beståndets västra kant. Död ved förekommer mestadels som torrakor men även som enstaka granlågor i grandominerade partier. Beståndet har under århundrandena varit brandfrekvent. Brandljud finns allmänt, med den högsta frekvensen i beståndets södra del. En tallstubbe med synliga spår efter fyra bränder står i den västra kanten. Beståndet är en fin trivselsemiljö för områdets tjädrar.

LAVAR

Arthonia leucopellea	Kattfotslav	S3 1	Granar i fuktigare partier.
Hypogymnia farinacea	Grynig blåslav	S1 2	Tallar och på en gran.
Hypogymnia vittata	Skuggblåslav	S3 1	På ett stenblock.
Lecanactis abietina	Gammelgranlav	S1 3	Granar i fuktigare partier.
Sphaerophorus globosus	Korallav	S3 1	Stenblock i fuktigare partier.

FÅGLAR

Dryocopus martius Spillkråka H4 9 Födosök på granar och tallar.

Ettan. 153 år G23 0,6 Ha

BESKRIVNING SKOGSTILLSTÅND = 150- årig barrskog med en likartad skogshistorik som det omgivande beståndet.

LAVAR

Alectoria sarmentosa	Garnlav	S1 1	På en tall.
Bryoria fremontii	Talltagellav	S3 1	På en tall.

SVAMPAR

Phellinus viticola Vedticka S2 1 På en granlåga.

31. Bestånd 85
41.1

121 år T19 11,1 Ha

(Öster om Gryten)

BESKRIVNING SKOGSTILLSTÅND = 120- årig barrblandskog med inslag av äldre tallöverståndare. En äldre tall vid sydvästra kanten borrades (45 cm grov i brösthöjd), och på borrrövet fanns 320 årsringar. Ungefär 6,5 cm fattades in till kärnan. Terrängen är småkuperad och bitvis blockig. Surdråg och mindre mossar finns insprängda i lägre liggande mark. Stora ytor på åsryggarna är talldominerade. Gran och lövträd blir mer frekventa i den lägre belägna skogsmarken. Beståndet är påverkat utav olika skogsbruksformer. Grova tallstubbar liksom lumptoppar går att hitta igen från en äldre plockhuggning. Beståndet har

långt tillbaks även skattats på kolved då en gammal kolbotten med en ihoprasad kojugn finns. Partivis har en senare gallring genomförts (50 talet) ? Stämplingsbläckor med Domänstyrelsens kronstämpel förekommer på flera äldre tallar. I anslutning till sjön Gryten står en öde jakt/fiskarkoja som idag är i dåligt skick, bla. fattas en ytterdörr. I kojans finns ett ordinärt kojmöblemang. Ett tidningsblad från 1956 hittades i skafferiet. På en sten vid beståndets sydvästra kant har någon präntat in årtalet 1966. Gränsen mellan Närke och Västergötland löper genom beståndets västra kant och är sedan gammalt upphuggen. Död ved förekommer mestadels som torrallar och någon enstaka granlåga. Brandstubbar syns här och var, bla. en två meter hög brandstubbe med fyra till fem övervallningar i den södra delen. Beståndet är en fin trivselsmiljö för områdets tjädrar.

LAVAR.

Alectoria sarmentosa	Garnlav	S2 1	Tallar.
Arthonia leucopellea	Kattfotslav	S3 1	Granar i fuktigare partier.
Calicium parvum	Liten spiklav	S3 1	På en tall.
Hypogymnia farinacea	Grynig blåslav	S1 2	Tallar.
Hypogymnia vittata	Skuggblåslav	S3 1	På stenblock.
Lecanactis abietina	Gammelgranlav	S1 3	Granar.
Sphaerophorus globosus	Korallav	S3 1	På ett stenblock.

FÅGLAR

Dryocopus martius Spillkråka H4 9 Födosök på granar.

Ettan. 115 år T14 TORVMARK 1,2 Ha

BESKRIVNING SKOGSTILLSTÅND = Tallsumpskog av varierande karaktär. Bitvis med vass i fältskiktet. Likartad skogshistorik som det omgivande beståndet.

Tvåan. 116 år T15 TORVMARK

BESKRIVNING SKOGSTILLSTÅND = 120- årig barrskog med ett tydligt inslag av äldre tallöverståndare och torrakor. Likartad skogshistorik som det omgivande beståndet.

LAVAR

Calicium parvum Liten spiklav S3 1 På en tall.
Lecanactis abietina Gammelgranlav S1 1 På en gran.

32. Bestånd 2-51 158 år T14 TORVMARK 2,7 Ha (Ersbackamossenreservatet)

BESKRIVNING SKOGSTILLSTÅND = 160- årig tallsumpskog av skvattramtyp, med en stor andel torrakor i varierande dimensioner. Tallöverståndare i 250- årsåldern finns med enstaka exemplar. De enda spår av skogsbruk som sågs under fältbesöket, var en lumptopp på en liten fastmarksholme närmast sjön samt ett gammalt yxhugget riktskär i en torraka. På samma torraka finns även synliga spår efter fyra bränder.

LAVAR

Calicium parvum Liten spiklav S3 1 På två tallar.

Hypogymnia farinacea	Grynig blåslav	S1 2	Tallar.
Lecanactis abietina	Gammelgranlav	S1 1	Granar i sumpskogskanten.

FÅGLAR

Dryocopus martius	Spillkråka	H4 9	Födosök på tallar.
33. Bestånd 3-51	120 år T23 6,8 Ha		(Reservatet N. om Ersbackamossen)

BESKRIVNING SKOGSTILLSTÅND = 120- årig barrblandskog i småkuperad och ställvis storblockig terräng. I söder är skogen talldominerad medan granen tar överhand i norr, där även granlågor av varierande nedbrytningsgrad ligger på ett väl utvecklat mosstäck. Aspar finns i blockigare terräng. Hela beståndet är mer eller mindre påverkat utav äldre former av skogsbruk . Grova tallstubbar och lumptoppar från dimensionsavverkningarnas dagar går fortfarande att skönja. Tre kolbottnar med kojugnar påminner om att skogen en gång i tiden nyttjats för kolvedhuggningar. Två av kolbottnarna är av äldre datum. En sprängd hästväg för utförsel av virke och kol löper i väst-östlig riktning genom beståndets centrala del. Hästvägen används idag som stig ner till sjön av människor som där har sina båtar. En senare gallring har även genomförts i delar av beståndet (50 talet) ? Tallstubbar med spår av bränder står här och var. Norra delen av beståndet har med sin svårframkomligare terräng ej påverkats i samma grad av de tidigare aktiviteterna och är idag i ett naturskogsstadium. Beståndet är en fin trivselmiljö för områdets tjädar.

LAVAR

Arthonia Leucopellea	Kattfotslav	S3 2	Granar i fuktigare partier.
Hypogymnia farinacea	Grynig blåslav	S1 0	Tallar.
Lecanactis abietina	Gammelgranlav	S1 3	Granar och på en björk.
Sphaerophorus globosus	Koralllav	S3 1	På stenblock.

SVAMPAR

Tyromyces mollis	Kötticka	S2 1	På en granlåga.
Phellinus viticola	Vedticka	S2 1	På granlågor.

FÅGLAR

Dryocopus martius	Spillkråka	H4 9	Födosök på granar.
Picoides tridactylus	Tretåig hackspett	H4 9	Ringbarkningar på granar.
Tetrao urogallus	Tjäder	H4 9	Spillning och observerad.

9. SAMMANFATTANDE ARTLISTA ÖVER GRYTENOMRÅDET

Lavar

Alectoria sarmentosa	garnlav	S3	enstaka på äldre tallar
Arthonia leucopellea	kattfotslav	S3	tämligen allmän i ett par bestånd
Bryoria furcellata	nästlav	S3	sparsamt i gles tallskog
Bryoria fremontii	talltagellav	S3	ett fynd i ett äldre skogsparti
Calicium parvum	liten spiklav	S3	spridd på tallar vid myrmark
Hypogymnia farinacea	grynig blåslav	S1	allmän och på tall i mager mark
Hypogymnia vittata	skuggblåslav	S3	sällsynt på block intill fuktig mark

Lecanactis abietina	gammelgranlav	S1	allmän i flera bestånd
Sphaerophorus globosus	koralllav	S3	sällsynt på block intill fuktig mark

Svampar

Leptoporus mollis	kötticka	S2	ett fynd
Phellinus pini	tallticka	S3	ett par fynd på äldre tallar
Phellinus viticola	vedticka	S2	tämligen sparsamt

Kärlväxter

Dactylorhiza maculata	jungfru marie nycklar spridda fynd i kärmark	S1	
-----------------------	---	----	--

Fåglar

Dryocopus martius	spillkråka	H4	spår i hela området
Tetrao urogallus	tjäder	H4	tämligen allmän i äldre skog
Picoides tridactylus	tretåig hackspett	H4	flera äldre ringbarkningar